

DATE
21.8.53
18.5.10

ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΕΡΓΩΝ

Απ' ότι φαίνεται διαμορφώνεται η άποψη πως για το νέο σύστημα ανάθεσης έργων θα πρέπει να εφαρμοστεί ένα σύστημα μειοδοτικού διαγωνισμού με στοιχεία και άλλων παραγόντων εκτός της ίδιας της προσφοράς του διαγωνιζόμενου.

Απ' όσα κατά καιρούς είδαν τη δημοσιότητα, παράγοντες άλλοι που να παίζουν ρόλο, εμφανίζονται οι απόψεις για χρήση "χρονοδιαγράμματος έργου", εντοπιότητα, εξοπλισμός.

Η άποψή μας για το χρονοδιάγραμμα είναι ότι δεν θα προσφέρει στο σύστημα, γιατί εύκολα καταστρατηγείται. Θα παρουσιαστούν φαινόμενα και αρνητικού χρόνου για την εξασφάλιση επιρροής που θα οριστεί. Άλλωστε το χρονοδιάγραμμα, μπορεί να είναι ζητούμενο κύρια για το "Δημόσιο", αλλά δεν εξαρτάται αποκλειστικά και απόλυτα από τον ανάδοχο. Εκείνο που μπορεί ο ανάδοχος να καταφέρει είναι η προσπάθεια του υπερνίκησης όποιων εμποδίων (γραφειωκρατικών κ.α.), αν έχει προς τούτο το σχετικό κίνητρο. Δηλαδή, έμμεσα θα μπορούσε να λειτουργήσει. Νομίζουμε πως η παρακάτω πρόταση συστήματος κινείται σ' αυτή την κατεύθυνση.

Για την εντοπιότητα, ενώ φαίνεται και είναι αντικειμενικό στοιχείο δεν έχει νόημα να εφαρμοσθεί σ' όλα τα έργα παρά μόνο σε σχετικά περιορισμένης γκάμας έργων, ήτοι από 2.000.000€ μέχρι 4.000.000€, γιατί στα μικρότερα έργα δεν συντρέχει κανένας ουσιαστικός λόγος ούτε παρατηρείται η μετακίνηση εργολάβων για τέτοια έργα και για τα μεγαλύτερα των 4.000.000€ υπάρχει πολλές φορές ανάγκη κάλυψης από εταιρείες εκτός νομού. Βέβαια μπορεί στο παραπάνω προσδιοριζόμενο φάσμα να χρησιμοποιηθεί ένας συντελεστής επιρροής τάξεως 3% για έδρα Νομού και 1,5% για τη δεύτερη έδρα. Αλλά να μην υπάρχουν αυταπάτες ότι θα συμβάλει στο ζητούμενο θέμα της αλόγιστης προσφοράς εκπτώσεων. Πρακτικά αυτό μπορεί να πολλαπλασιάζετε στο συντελεστή σ με $1,03 \cdot \sigma$ ή $1,015 \cdot \sigma$.

Στον τρίτο παράγοντα του εξοπλισμού έχουμε να πούμε πως έχει σημασία και ουσία να έχει επιρροή στην επιλογή του ανάδοχου αλλά δεν είναι το μόνο του είδους του. Είναι ακόμα και όλοι οι άλλοι παράγοντες που καταγράφονται στον ισολογισμό των εταιρειών. Δηλαδή όλα αυτά που προβλέπει ο Νόμος 2940 και ήδη χρησιμοποιούνται και προσδιορίζουν την βαθμολογία κάθε εταιρείας για την κατάταξή της στην αντίστοιχη κατηγορία και τάξη.

Ακριβώς αυτόν τον συντελεστή Γ θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε σαν επιρροή στις προσφορές των διαγωνιζομένων για να προκύπτουν οι ανοιγμένες προσφορές και η μειοδότηα αυτών. Από κει και ύστερα ο ανάδοχος θα συνεχίζει με την πραγματική προσφορά του (σύμβαση κ.λ.π.). Δηλαδή μ' άλλα λόγια να χρησιμοποιηθεί η βασική έννοια του νόμου για τις μελετοκατασκευές. Μπορεί να φορτώσαμε στο σύστημα αυτό τις "αμαρτίες του κόσμου όλου", αλλά η κύρια λογική του είναι σωστή. Το μεμπτό του βρίσκεται στο πως προκύπτει το μέγεθος του βαθμού (αυθαίρετη τουλάχιστον βαθμολογία). Εν προκειμένω το μέγεθος της βαθμολογίας Γ είναι σίγουρα αντικειμενικό και το χρησιμοποιούμε και το δεχόμαστε για την κατάταξή μας σε τάξη και κατηγορίες. Εξυπακούεται πως θα ελέγχεται και θα παρακολουθείται από όλους μας με τη δημοσιοποίηση των στοιχείων κάθε εταιρείας ν' αποκλεισθούν έκτροπα σαν αυτά που κατήγγειλε τελευταία ο ΣΑΤΕ της αύξησης κεφαλαίου, έκδοση πτυχίου και ακύρωσης της αύξησης κεφαλαίου.

Μαθηματικοποιώντας τα παραπάνω θα μπορούσε να χρησιμοποιείται ένας τύπος π.χ.

$$\text{Βεταίρειας} = 1 + \sigma \left[\frac{\Gamma \text{ εταιρείας} - \Gamma \text{ τάξης min}}{\Gamma \text{ min τάξης}} \right]$$

και εν συνεχεία εξαγωγή των μεγεθών

$\frac{\Pi \text{ διαγωνιζόμενου}}{\text{Β εταιρείας}}$ και προσδιορισμός του αναδόχου

από την μικρότερη ανοιγμένη προσφορά. Βέβαια για όλα τα παραπέρα (π.χ. σύμβαση κ.λ.π.), θα γίνεται χρήση της πραγματικής προσφοράς.

Ο συντελεστής σ μπορεί να κυμαίνεται σ' ένα μέγεθος 010 ÷ 020 και να μπορεί να καθορίζεται με απόφαση υπουργού για διορθώσεις τυχόν εμφανιζόμενων πυρλωγιών. Για τον ακριβή προσδιορισμό του αρχικά είναι αναγκαίο να υπάρξει μια επεξεργασία των στοιχείων της επανάκρισης των πτυχίων που υπάρχουν στο ΥΠΕΧΩΔΕ.

Απ' την επεξεργασία του μεγέθους βαθμολογίας Γ του πτυχίου θα προσδιορισθεί ένας συντελεστής σ τέτοιος που να προκύπτει μια διαφορά μεταξύ της καλύτερης εταιρείας προς την χειρότερη τάξης 10 – 12 μονάδες. Αν το Ελληνικό κράτος επιθυμεί παραπάνω επιρροή της ποιότητας στα έργα μπορεί ν' αυξήσει τον συντελεστή σ ανάλογα.

Το μέγεθος της βαθμολογίας Γ της εταιρείας μπορεί να προσδιορίζεται και κάθε χρόνο με την έκδοση της ενημερότητας πτυχίου και να αναγράφεται πάνω σ' αυτή ώστε να χρησιμοποιείται από τις επιτροπές διαγωνισμού αντικειμενικά και αδιάβλητα.

Για περισσότερη δικαιοσύνη και αντιστοιχία με την πραγματικότητα μπορεί ο βαθμός Γ να "σπάσει" κατά κατηγορία έργου, ήτοι Γ οικοδομικών, Γ' οδοποιίας κ.λ.π και να εφαρμόζεται αντίστοιχα στις προσφορές σαν

$$1 + \sigma \frac{\text{Ποικ. Διαγωνιζόμενου}}{\left[\frac{\Gamma \text{ εταιρείας οικοδ.} - \Gamma \text{ μίν τάξης}}{\Gamma \text{ μίν τάξης}} \right]} + \frac{\text{Π οδο. Διαγωνιζόμενου}}{1 + \sigma \left[\frac{\Gamma \text{ εταιρείας} - \Gamma \text{ μίν τάξης}}{\Gamma \text{ μίν τάξης}} \right]} + \text{κ.λ.π.}$$

Στη περίπτωση αυτή που θα προκριθεί αντί του συντελεστή γενικού Γ να υπάρξουν Γ₁, Γ₂, Γ₃ κ.λ.π., θα μπορεί να υπάρξει μια κατανομή του Γ σ' αυτούς τους Γ_i με βάση την εμπειρία και κύκλο εργασιών που έχει η κάθε εταιρεία στις αντίστοιχες κατηγορίες με μια σχέση αναλογίας που έχουν πραγματοποιήσει τους τζίρους τους. (π.χ. 70% στη βασική κατηγορία, 20% στη δεύτερη, 5% στην Τρίτη, 3% στην τέταρτη κ.λ.π. μέχρι 100% του τζίρου).

Η όλη διαδικασία εφαρμογής απ' ότι φαίνεται είναι απλούστατη και σε συνδυασμό με τα δυο στάδια εφαρμογής στη δημοπρασία (που είναι εκ των ων ουκ άνευ), θα δίνει άμεσα και εύκολα αποτελέσματα αναδόχου που προφανώς είναι ένα ζητούμενο.

Με την εφαρμογή του παραπάνω συστήματος θα πρέπει να δούμε την προβολή εφαρμογής του στο μέλλον και τι στρεβλώσεις εγκυμονεί.

Μια δυσκολία του συστήματος είναι η δυσκολία εφαρμογής του στα μικρότερα έργα εκ του γεγονότος της μη ύπαρξης στοιχείων για αξιολόγηση, όπως στις 3^{ης} τάξης και άνω εταιρείες. Δηλαδή όχι ομοιογένεια. Εδώ θα μπορούν δυο πράγματα να γίνουν. Η να χρησιμοποιηθούν πιστοληπτικές ικανότητες από τράπεζες και αυτές βασικά να βαθμολογηθούν με την ίδια του συστήματος λογική ή να υπάρξει όριο εφαρμογής του συστήματος από 1.500.000,00€ έργα και προς τα πάνω.

Ένα δεύτερο στοιχείο πιθανής λαθροχειρίας μπορεί να αποτελέσει ο χαρακτηρισμός του έργου σε κατηγορίες ΟΙΚ., ΟΔΟ., ΥΔΡ., κ.λ.π. απ' τις υπηρεσίες με την σύνταξη του προϋπολογισμού παραποιημένου απ' ότι πραγματικά πρέπει

λειτουργώντας σαν το "μακρύ χέρι" κάποιων εργαλάβων που έχουν καλύτερη βαθμολογία σε κάποιες κατηγορίες έργου απ' ότι σε άλλες. Αυτό αντιστρατεύεται την χρήση διαφορετικών συντελεστών Γ που αναφέρθηκε σαν δικαιότερο παραπάνω, οπότε πιθανόν να υπάρχει μόνο ένας βαθμός εταιρείας Γ, όπως στην κατάταξη.

Σε συνδυασμό με τα παραπάνω θα πρέπει να υπάρξει και μικρότερο ανεκτέλεστο, σαν αντίβαρο στο γεγονός πως η καλλιετότερη βαθμολογικά εταιρεία δεν θα χρησιμοποιήσει το "πλεονέκτημά της" για την προσφορά της με μικρότερη έκπτωση παρά θα λειτουργήσει επεκτατικά σε βάρος των χειροτερότερων. Εδώ βρίσκεται και ένα κίνητρο για το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης έργου. Κάνω το έργο γρηγορότερα όσο μπορώ να έχω το περιθώριο συμμετοχής και ανάληψης νέου έργου. Απ' όσα έχουν ακουστεί για το μικρότερο ανεκτέλεστο εκείνο που φαίνεται σωστότερο, είναι να χρησιμοποιηθεί ο προϋπολογισμός του έργου και όχι η σύμβαση για τον προϋπολογισμό του 3πλάσιου δυνατού ανεκτέλεστου. Λειτουργεί και αποτρεπτικά προς τις μεγάλες εκπτώσεις.

Μια άλλη επίπτωση εφαρμογής του συστήματος αυτού είναι το γεγονός πως θα συμφέρει εταιρείες να υποβιβαστούν τάξη, ώστε να αποκτήσουν βαθμολογία καλύτερη και ας θα συμμετέχουν σε έργα μικρότερης κατηγορίας. Άλλωστε νομίζω πως αν υπάρξει μια επεξεργασία στοιχείων του τι προϋπολογισμού έργα δουλεύει κάθε εταιρεία θα διαπιστώσουμε μια υπερτίμηση των ορίων προϋπολογισμού κάθε τάξεως στην πρακτική της εφαρμογή. Έτσι θα προκύψει και μία μείωση γενικών εξόδων που δεν θα πρέπει να υποτιμούμε τη σημερινή εποχή, από υποβιβασμό τάξης εταιρειών.

Μια τέταρτη επίπτωση, πιστεύω θετική, θα είναι η προσπάθεια κάθε εταιρείας να βελτιώσει τα στοιχεία του ισολογισμού της. Αυτό θα είναι και προς όφελος του "Δημοσίου" με την έννοια αντί να ζητά πρόσθετες εγγυήσεις από Τράπεζες και να μας "απομειζούν", να έχει εγγύα από την ίδια την ανάδοχο εταιρεία. Άλλωστε οι Τράπεζες τι κάνουν! Βλέπουν τα στοιχεία μας και ανάλογα μας εγγυοδοτούν. Γιατί δεν μπορεί κατευθείαν απ' την ανάδοχο εταιρεία να προσφέρεται η ανάλογη εγγυοδοσία με την προσθήκη αξιών στον ισολογισμό της εταιρείας (π.χ. συνεισφορά των μετόχων με ίδιες περιουσίες), αφού υπάρχει το κίνητρο της απόκτησης μεγαλύτερης βαθμολογίας Γ που βοηθά στην αναληψιμότητα έργου με καλύτερη προσφορά.

Στον κίνδυνο της παραποίησης στοιχείων του ισολογισμού μια εγγύηση θα είναι η διαφάνεια μέσω της κατάθεσης των στοιχείων του ισολογισμού κ.λ.π. που

χρησιμοποιούνται στην εξαγωγή της βαθμολογίας Γ στο διαδίκτυο. Επί πλέον οι ισολογισμοί ελέγχονται απ' τους όρκωτους ελεγκτές (που ακούγεται πως οι εφορίες θα τους εξουσιοδοτήσουν να προβαίνουν και σε φορολογικό έλεγχο), τις εφορίες, τις τράπεζες, Δ/ση εμπορίου κ.λ.π. Έτσι το κίνητρο να αυξηθούν στοιχεία για καλύτερη βαθμολογία προσκρούουν στην ανάγκη πληρωμής φόρων περισσότερων κ.λ.π. Δηλαδή είναι αρκετά δύσκολη η παραποίηση.

Με την εφαρμογή του ανωτέρω συστήματος είναι φανερό πως θα περιοριστεί η προσφορά των αλόγιστων εκπτώσεων. Είναι γεγονός πως σήμερα την κούρσα των εκπτώσεων οδηγεί ο "τρελλός" και ο απελπισμένος και αναγκαστικά ακολουθούν και όλοι οι υπόλοιποι. Ενώ με τη δυνατότητα χρήσεως του βαθμού Γ δίνεται η δυνατότητα αντίστασης σ' αυτή την κατάσταση για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις και δίνεται η δυνατότητα στο "Δημόσιο" για καλύτερα και γρηγορότερα έργα.

Είναι σαφές πως θα πρέπει να εφαρμοστούν με αυστηρότητα και απόλυτα οι δείκτες βιωσιμότητας. Η κακόμοιρη λογική της μη εφαρμογής τους τελικά προσφέρει ζημιά και στο Δημόσιο και στις ίδιες τις εταιρείες. Με τη χρήση προϋπολογισμού έργου στο ανεκτέλεστο και το κίνητρο της απόκτησης μεγαλύτερων αξιών στους ισολογισμούς των εταιρειών, προσφέρεται στο Δημόσιο μεγαλύτερη εγγύηση ότι θα έχει λαμβάνειν από την ανάδοχο εταιρεία σε περίπτωση έκπτωτου αναδόχου. Αλλιώς ισχύει το ουκ αν λάβεις εκ του μη έχοντος. Δηλαδή είναι προφανές πως αυξάνεται η προσφερόμενη εγγυοδοσία των αναδόχων σε σημείο που σχεδόν μπορεί να καλύψει τα μειωθέντα εκτελούμενα έργα της κάθε αναδόχου εταιρείας.

Στην προσπάθεια των χειροτερότερων βαθμολογικά εταιρειών να υπερκαλύψουν τη διαφορά των 10 – 12 μονάδων που προτείνονται εύκολα μπορεί να αμυνθεί το Δημόσιο με την αύξηση του συντελεστή σ ή ακόμα και την επιβολή πλαφόν ή απαγόρευσης σε εταιρείες αναληψιμότητας, αν οι συντελεστές βιωσιμότητας δεν είναι επαρκείς. Δηλαδή απαιτείται και χρήση και λειτουργία των συντελεστών βιωσιμότητας κάθε χρόνο με τις εκθέσεις δραστηριότητας.

Μια πρακτική πρόταση, καιρός που είναι, θα ήταν να αναθέσει το Υπουργείο την επεξεργασία και εφαρμογή των εκθέσεων δραστηριότητας σε ιδιωτική εταιρεία που θα καλύπτεται οικονομικά από αντίστοιχο παράβολο σε βάρος του ΜΕΕΠ και να έχει μόνο το σχετικό έλεγχο και κύρωση των αποτελεσμάτων της βαθμολογίας Γ.

Ένα άλλο στοιχείο που αξίζει τον κόπο επεξεργασίας των προσφερόμενων εκπτώσεων στα έργα της τελευταίας εξατίας είναι που εφαρμόσθηκε ο καθαρά μειοδοτικός διαγωνισμός

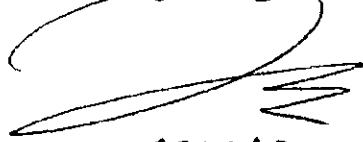
Οι προσφορές που δόθηκαν προφανώς αποτελούν πραγματικές προσφορές των διαγωνιζομένων και με τη λογική πως αν κάποιοι με μεγαλύτερες εκπτώσεις ακυρωθούν, θα μείνει το έργο σε αυτούς με μικρότερη έκπτωση. Αν δούμε το μέσο όρο των εκπτώσεων και αυτών των κάτωθι του ολικού μέσου όρου και αυτών που είναι πάνω απ' το ολικό μέσο όρο, θα προσδιορίσουμε με καλύτερη ακρίβεια και δυνατότητα τον συντελεστή σ.

Τελευταία παρατηρείται το φαινόμενο, αρκετές υπηρεσίες να δημοπρατούν έργα με κατηγορίες εργασιών στους προϋπολογισμούς τους όπου τα υπάρχοντα πεύχια είναι ελάχιστα. Σ' ένα βαθμό αυτό είναι επιθυμητό και αναγκαίο με την ανάπτυξη και εξειδίκευση της τεχνολογίας, την προσπάθεια νέων ειδικοτήτων τεχνικών όπως π.χ. ηλεκτρονικοί μηχανικοί κ.λ.π., για δημιουργία και κατοχύρωση των επαγγελματικών τους δικαιωμάτων. Σ' ένα άλλο όμως βαθμό αυτό γίνεται με την παραποίηση πραγματικών άρθρων του προϋπολογισμού για διόγκωση της δαπάνης που αντιστοιχεί σε τέτοιες κατηγορίες έργων. Το φαινόμενο αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα πως δεν θα ήταν σκόπιμο να "σπάσει" η βαθμολογία Γ σε μικρότερες κατηγορίες, παρά να είναι μοναδική για κάθε εταιρεία. Βέβαια με τη λογική των συμφερόντων των νέων ειδικοτήτων και κατηγοριών υποστηρίζεται ακριβώς το αντίθετο. Για την χρονική αυτή στιγμή μάλλον θα πρέπει να παραμείνει ο Γ ένας για κάθε εταιρεία και ανάλογα με την εξέλιξη των πραγμάτων εφαρμογής του νέου συστήματος αντιμετωπισθεί μελλοντικά το θέμα.

Τέλος στην άποψη για πρόσκρουση στο Ευρωπαϊκό δίκαιο των δυο παραπάνω περιορισμών, δηλαδή του ανεκτέλεστου (με χρήση προϋπολογισμού έργου) και χρήση βαθμού Γ και όχι άκρατη μειοδοσία, νομίζω πως συμπεριλαμβάνονται στη βασική έννοια της προεπιλογής και των κριτηρίων αυτής και δεν έρχεται σε σύγκρουση με το κοινοτικό δίκαιο. Νομίζω και σ' όλες τις χώρες της ΕΟΚ λίγο - πολύ χρησιμοποιείται η έννοια των ποιοτικών κριτηρίων και όχι μόνο ποσοτικών.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΣΑΤΕ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ZAGARAS NIK